

درآمد: از ناظم الاطبا در باب دستور زبان و منطق افعال زبان فارسی

[با مداد:] ناظم الاطبا

زیرا که در بیان اسناد فعل یا ملاحظه طریقه صدور و تعیین عدد و شخص میشود و یا نه میشود. صورت دویم حالت مصدری است که در آن بطریق مبهم بدون تعیین عدد و شخص را بیان می‌کنید. مثلاً می‌گوئید عمل کردن به تکالیف خوب است و در صورت اول یا اسناد را بیک طریق مثبت و مطلق بیان می‌سازید بدون اجرای شرط و تحکمی و تعلق این طریق را طریق مثبت می‌گویند. مثلاً من مشغول تکالیف خود هستم و من مشغول تکالیف خود خواهم بود و یا من مشغول تکالیف خود بوده‌ام. و یا شرطی در اجرای آن بیان می‌کنید. مثلاً شما به تکالیف خود در صورتیکه عاقل باشید عمل میکنید. این طریقه را طریقه شرطیه می‌گویند. و یا در اجرای آن تحکم و یا خواهش و یا استدعا می‌نمائید. مثلاً به تکالیف خود عمل کنید. این طریقه را طریقه امری گویند. و یا بیان اسناد را بیک طریقه معلق ظاهر می‌سازید. مثلاً من میل دارم شما به تکالیف خود عمل کنید و این طریقه را طریقه معلق می‌نامند. و علاوه بر طریقه‌های مذکور طریقه دیگری در زبان فارسی متداول است که عبارت از طریقه دعا باشد. مثلاً کسی که به تکالیف خود عمل کند گزندی بدو مرسد.

پانوشت: ناظم الاطباء: میرزا علی اکبر خان نفیسی (۱۳۴۲-۱۲۶۳): زمانی که دارالفنون تاسیس شد و امیر کبیر فرمان داد حکام ایالات از هر شهر چند نفر مستعد را برای تحصیل اعزام کنند، وکیل الملک از کرمان، میرزا علی اکبر خان را برای فراگیری طب به تهران فرستاد. از ۱۳۱۰ در دربار و از اطبای ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه بود. وی نویسنده ی چندین کتاب است. میرزا علی اکبر نفیسی، ناظم الاطباء کرمانی وی موسس بیمارستان سنا در تهران، بیمارستان رضوی در مشهد، موسس و رییس مدرسه شرف در تهران بود.